

Mediha Hajdarević-Baručija

Prof. pedagogije

JUOŠ „Skender Kulenović“ Zenica

PEDAGOŠKA UVJERENJA

Moja inspiracija za rad je uvjerenje da svako dijete može uspjeti i ostvariti sebe na sebi svojstven način ukoliko budemo otvoreni da prihvatimo njegovu različitost i izazov da radimo drugačije.

Odnosi među djecom, način rješavanja problema, mogućnost da kritički razmišljaju, iznose svoje stavove, predlažu rješenja, kreiraju okruženje za rad i učenje su preduvjeti uspjeha svakog učenika ponaosob. Rad u školi ne vidim kao plan i program niti opis standardiziranih aktivnosti koji je sistem propisao sam od sebe nego naš zajednički cilj koji predstavlja izazov kako za mene tako i za učenike i njihove roditelje. To je naš zajednički pokretač, naša motivacija, snaga da se uhvatimo u koštac sa novim, nepoznatim i da vjerujemo u uspjeh.

Učenicima treba omogućiti da sami rade na poboljšanju učeničkog standarda, ali svakako učenici treba da osjete i vide nastavnike i roditelje zainteresirane za njih jer tek tada će shvatiti da su oni nama važni i da se vrijedi zalagati za samog sebe.

Smatram da je obrazovanje najvažniji aspekt modernog čovjekovog življenja danas. Ovdje prije svega mislim ne samo na stepen obrazovanja koje pojedinac može ostvariti ili mogućnosti za kvalitetniji život koje će mu obrazovanje omogućiti, što svakako može biti opravdan cilj i motiv sa aspekta pojedinca i zajednice, nego prije svega mislim na mogućnosti koje obrazovanje pruža svakom pojedincu da ostvari samog sebe na način da ima okruženje gdje može zadovoljiti svoje socijalne, emocionalne, a potom i obrazovne potrebe. Kada su ovi uslovi ostvareni tek tada možemo govoriti o obrazovanju po mjeri učenika.

KRATAK OPIS PRAKSE

Praksa „Djeca imaju pravo upoznati svoja prava“ je osmišljena zajedno sa učenicima kako bismo unaprijedili atmosferu za boravak i rad u školi. Samu praksu su osmislili i realizirali članovi Vijeća učenika uz podršku i pomoć pedagogice škole s ciljem unaprijeđenja poštivanja dječijih prava i prevencije svakog oblika nasilja i diskriminacije.

Praksa će omogućiti da stanje ljudskih prava vidimo iz ugla posmatrača i ugla same djece, te će obezbjediti da sami učenici pomažu u rješavanju konkretnih problema.

NASLOV

Djeca imaju pravo znati svoja prava

OPIS PRAKSE

Praksa Djeca imaju pravo upoznati svoja prava je osmišljena zajedno sa učenicima kako bismo unaprijedili atmosferu za boravak i rad u školi. Samu praksu su osmislili i realizirali članovi Vijeća učenika uz podršku i pomoć pedagogice škole s ciljem unaprijeđenja poštivanja dječijih prava i prevencije svakog oblika nasilja i diskriminacije. Nastala je kao rezultata unapređenja sličnih praksi kroz više godina i uključuje sve učenike kroz aktivnosti: upoznavanje prava učenika, kritički osvrt na poštivanje dječijih prava u školi i prijedloge za unapređenje i dolazi do konkretnih priča učenika čija su prava ugrožena i zajedno sa Timom učenika obezbjeđuje vršnjačku pomoć u rješavanju problema konkretnog učenika. Osim toga veoma je značajno to što će učenici kroz liste pratiti poštivanje prava i svih oblici nasilja u svakom odjeljenju i na osnovu rezultata praćenja dati mjere za unapređenje poštivanja prava u konkretnom odjeljenju.

Praksa će omogućiti da stanje ljudskih prava vidimo iz ugla posmatrača i ugla same djece, te će obezbjeđiti da sami učenici pomažu u rješavanju konkretnih problema.

DETALJAN OPIS

1. POLAZIŠTA

Praksa naše škole je da zajedno sa učenicima istražujemo različite probleme u školi kao što su problemi u učenju, ponašanju, odnosu među učenicima, odnosu nastavnika prema učenicima i sl. Na ovaj način smo uspjeli razviti dobre prakse koje su pomogle učenicima u školskom prilagođavanju i svakodnevnom radu i učenju i poštivanju prava svakog učenika u školi.

Međutim, osim učenja svakodnevno se susrećemo sa različitim oblicima diskriminacije, nasilja i nepoštivanja i neuvažavanja prava učenika od strane odraslih i od strane vršnjaka što je prepreka svakodnevnom radu i učenju. Nastojanje da učenici sami kreiraju okruženje za rad i učenje su bili motivacija da sa učenicima krenem ka rješavanju ovih problema i da osmislimo prakse koje će pomoći unapređenju odnosa kako između samih učenika, tako i između učenika i nastavnika, kako bi napravili ambijent za rad i učenje i druženje svih učenika. Početkom šk. 2015/16. godine učenici, članovi Vijeća učenika su predložili da istražimo poštivanje dječijih prava u školi i da uključimo sve učenike škole na različitim nivoima. Željeli smo prije svega da učenici upoznaju sa Konvencijom o dječijim pravima, a zatim da sami učenici naše škole kažu koliko se prava u našoj školi poštuju na način da prepoznaju ona koja se poštuju, na prava koja treba unaprijediti, kao i na ona koja se ne poštuju. Osim analize poštivanja prava na nivou škole, željeli smo da dođemo do stvarnih i konkretnih problema pojedinih učenika, kako bismo zajednički došli do rješenja i kako bi pravda bila zadovoljena za sve učenike.

Osmislili su praksu po nazivom ***Djeca imaju pravo upoznati svoja prava*** gdje je prije svega bio cilj da se djeca upoznaju sa konvencijom o dječijim pravima, dali kritički osvrt na stepen poštivanja ljudskih prava u našoj školi, te kako bi unaprijedili poštivanje prava svih u školi.

CILJ I ŽELJENI ISHODI

Cilj ovih aktivnosti je upoznati djecu u školi sa Konvencijom o dječijim pravima i pružiti im nova znanja o pravima djece kao nužnom preduslovu koji svakom djetetu omogućava da zadrži svoje dostojanstvo i da se osjeća sigurno, te kroz pozitivnu praksu unaprijediti poštivanje prava svakog učenika u školi.

- Učenici će nakon ovoga znati Konvenciju o pravima djece i najvažnija prava koja se odnose na djecu. Znat će oblike nasilja djece u školi i načine pomoći u školi.
- Moći će prepoznati i identifikovati primjere kršenja prava djece u našoj i drugog oblika nasilja ili diskriminacije kod djece.
- Učenici će razumjeti vrijednost poštivanja sebe, drugog i drugačijeg kroz konkretne primjere podrške učenicima čija su prava ugrožena. Shvatit će da je saradnja među učenicima podjednako važna kao i uspjeh u učenju

2. DETALJAN OPIS REALIZACIJE

Sastanak Vijeća učenika oktobar, 2015. i razgovor o poštivanju dječijih prava u školi. Razgovarali smo o tome i aktivnostima koje smo do sada radili na afirmaciji dječijih prava i upoznavanju obaveza koje se vezuju za prava. Analizirali smo šta je bilo dobro u prethodnim praksama, šta možemo unaprijediti u našim odnosima i na koji način.

- Na sastanku učenici su predložili da istražimo stanje poštivanja dječijih prava učenika u cijeloj školi. Odlučili smo da krenemo na dan 20. novembar, 2015. na sam dan dječijih prava sa svim učenicima škole. Dogovorili smo se da organizujemo aktivnost gdje bi svi učenici imali mogućnost da se upoznaju sa dječijim pravima i da daju svoj osvrt na to koliko se poštuju prava učenika u našoj školi, kao i to da kroz svoj vlastiti osvrt daju prijedloge za unapređenje poštivanja prava u našoj školi. (Radionica Moja poruka za bolji svijet djece)
- Dogovorili smo da to budu otvorene radionice za sve učenike škole pod nazivom „**Djeca imaju pravo upoznati svoja prava**“.
- Članovi Vijeća učenika i volonteri škole su na narednom sastanku osmislili naziv, cilj i aktivnosti radionica, izabrali koje radionice žele oni voditi, te smo napisali pozive za sve učenike škole da se prijave. Poziv za učešće: Djeca imaju pravo upoznati svoja prava
- Nakon toga smo održali radne sastanke na kojima smo izvršili pripreme za vođenje svake radionice, definisali smo šta je cilj svake radionice, šta je važno da se kaže/objasni učenicima, kako pomoći da aktivno učestvuju u svakoj radionici. Na sam 20. novembar krenuli smo sa aktivnostima.

1. Prva aktivnost je bila upoznavanje učenika sa Konvencijom o dječijim pravima. Cilj ove aktivnosti je bio da se djeca upoznaju sa Konvencijom o dječijim pravima i osnovnim dječijim pravima.

Aktivnosti na ovoj radionici su bile dijeljenje letaka, upoznavanje sa Konvencijom i osnovnim dječijim pravima, upoznavanje sa aktivnostima na radionicama, koordinacija među učenicima zaduženim za vođenje pojedinih radionica.

2. Moj svijet dječijih prava - likovna radionica za učenike I do V razreda. Cilj ove radionice je da djeca uzrasta I do V razreda najvažnija dječija prava predstave crtežom. Učenici su dječija prava predstavili kroz Likovne radove. Volonteri, članovi Vijeća učenika

su razgovarali sa svojim mlađim drugarima o pravima djece, o najznačajnijim pravima za koje smatraju da se moraju poštovati, a zatim su učenici to predstavili crtežom. Najbolji radovi sa ove radionice su nagrađeni

3. Dječija prava – da li se poštuju Moj osvrt na dječija prava je radionica za sve učenike škole, vodili su je volonteri Vijeća učenika ona je imala za cilj da učenici daju svoj osvrt na poštivanje dječijih prava u našoj školi.. (razgovarali smo sa učenicima i pisali o tome da li su se upoznali sa dječijim pravima, mogu li izdvojiti prava koja se poštuju u našoj školi, prava koja se nedovoljno poštuju ili prava koja se ne poštuju..)

Na kartice plave boje učenici su pisali prava koja se poštuju u našoj školi,

Na kartice žute boje upisivali su prava koja bi se trebala više poštovati

Na kartice crvene boje pisali su prava koja se ne poštuju u našoj školi

4. Moja poruka za bolji svijet djeci – radionica kreativnog pisanja za učenike VI – IX radionica za učenike VI do IX razred čiji je cilj da djeca kroz kreativno pisanje napišu poruke koje će unaprijediti poštivanje dječijih prava u školi i unaprijediti poštivanje svakog učenika na način da pravda bude zadovoljena za sve i da se uvažavaju potrebe svih učenika. Djeca su poslala svoju poruku za bolji svijet djeci.

Nakon ovih aktivnosti uvidjeli smo da se mnoga dječija prava u našoj školi krše. Željeli smo analizirati crvene kartice i vidjeti kako možemo unaprijediti poštivanje baš tih ugroženih prava

5. Vijeće učenika je Osnovno Tim za poštivanje dječijih prava u školi i prevenciju svih oblika nasilja i diskriminacije. Ime tima je DJECA BOJE SREĆE. (U daljem tekstu Tim - T). Tim je koordinirao sve aktivnosti sa članovima Vijeća učenika. Njegov cilj je da prati poštivanje dječijih prava u školi, identifikuje kršenja prava kod djece u odjeljenju i da zajedno sa Vijećem učenika i drugim učenicima daje prijedlog za unapređenje poštivanja prava učenika.

Nakon održanih manifestacije Djeca imaju pravo znati svoja prava, dobili smo puno materijala i ueničkih osvrta na stanje poštivanja prava djece u školi. Tim – T je analizirao koliko se poštuju prava u našoj školi, identifikovao je prava koja su na crvenim karticama, koje su učenici naveli da se ne poštuju. Uvidjeli smo da je nepoštivanje prava odnosi na četiri skupine prava **PRAVA PREŽIVLJAVANJA** (hrana, smještaj, stanovanje, zdravlje, životni standard), **RAZVOJNA PRAVA**(razvoj, odgoj i obrazovanje, obitelj, kultura, identitet), **PRAVA SUDJELOVANJA**(donošenje odluka, druženje, izražavanje, pristup informacijama), **PRAVA ZAŠTITE OD** (zlostavljanja, zanemarivanja, izrabljivanja..) Zatim smo napravili ček liste sa indikatorima koji govore o poštivanju datih prava. Odredili smo skrivenog promatrača u odjeljenjima koji je pratio poštivanje prava u određenom odjeljenju za određeni period.

Nakon što su identifikovani oblici kršenja dječijih prava, nasilja ili diskriminacije o određenom razredu, za određeni period (prvo sedmica, a zatim mjesec dana) Tim – T bi organizovao sastanak sa razredom jednom mjesečno u prisustvu pedagoga i nastavnika/razrednika. Tada se podaci objedine na razrednu tabelu kršenja prava djece u odjeljenju za period od mjesec dana. Otvara se diskusija sa učenicima , razgovara se o uzrocima i posljedicama ovakvih dešavanja i ponašanja učenika ili odraslih , zatim se traži rješenje. Tim – T zajedno sa razredom pravi plan za unapređenje poštivanja prava za taj razred. Plan uključuje različite aktivnosti, radionice, vršnjačku pomoć u učenju, uključivanje određenih učenika u vannastavne aktivnosti, izrada plakata o nediskriminaciji, različitosti, pisanje poruka o

poštivanju i uvažavanju drugih i sve drugo što se sa učenicima procijeni kao potrebno za to odjeljenje. Zatim odjeljenje daje svoje smjernice za kodeks ponašanja koji će biti urađen, odnosno unaprijeđen do kraja školske godine, kada se objedine prijedlozi svih odjeljenja Škole. Također do kraja školske godine će biti izrađen protokol postupanja u slučaju nasilja i nepoštivanja prava učenika.

Pored toga što radimo na sprječavanju kršenja bilo kojih dječijih prava, nasilja ili diskriminacije, željeli smo pomoći onim učenicima čija su prava u školi ugrožena. Željeli smo čuti priče učenika koji do sada nisu nikome ispričali. Tu je naš skriveni prijatelj veliko T.

Skriveni prijatelj Veliko T je došao u svako odjeljenje i pozvao učenike da mu pišu pisma. * (Cilj ove aktivnosti je doći do učenika koji su u situaciji da im se krše prava, a nisu ohrabreni da prijave ili sami riješe svoj problem, pisma će predati sa izmišljenim imenom.).

* Tabela se odnosi na sedmičnu u evidenciju, a učenici će sedmične evidencije poslije prenijeti u razrednu tabelu koja će predstavljati rezultate za period od mjesec dana.

** Pismo su osmislili učenici, članovi Tima *Djeca boje sreće* i poslali su ga kao poziv odjeljenjima da pišu pisma sa izmišljenim imenima i stvarnim razredom i problemima kako bismo mogli poslati odgovor na prave adrese.

*** Praksa je planirana da se realizuje kroz dvije godine, aktivnosti istraživanja i analiziranja stanja dječijih prava su realizirani prošle školske godine, a aktivnosti na konkretnim primjerima, evidencije poštivanja prava na osnovu analize i Skriveni prijatelj se realiziraju od početka ove školske godine.

2. EFEKTI; POSTIGNUTI REZULTATI

- Učenici pružaju podršku jedni drugima i smatraju da je saradnja među učenicima podjednako važna kao i uspjeh u učenju (Povećan broj učenika u vannastavnim aktivnostima i časovima instruktivne nastave i poboljšan uspjeh učenika u učenju).
- Postoji zajednička želja učenika da se prihvate bez obzira na njihove porijeklo, sposobnosti, socijalni status ili uspjeh u učenju- smanjen broj učenika koji prijavljuju kršenje dječijih prava.
- Prihvata se da različite kulture i religije podrazumijevaju različita stajališta i stepene pridržavanja svojih običaja i to se poštuje. U vannastavnim aktivnostima i javnim manifestacijama prisutni su sadržaji koji promovišu druge kulture i nacije. (Sadržaj plakata i programa javnih manifestacija).
- Izrađen je kodeks ponašanja koji sadrži pravila međusobnog poštovanja i uvažavanja.
- Tim – T za poštivanje dječijih prava u školi i prevenciju svih oblika nasilja i diskriminacije zajedno sa učenicima i nastavnicima će nastaviti raditi na obezbjeđenju poštivanja prava svih učenika, na sprečavanju svih oblika nasilja i na obavještanju škole o situacijama kršenja prava, diskriminacije i nasilja.
- Izrađen protokol postupanja u slučaju nasilja i nepoštivanja prava učenika.

Djeca znaju prepoznati kršenje prava i oblike nasilja u školi i znaju kako pomoći sebi i drugoj djeci i kako postupati u skladu sa protokolom.

- Učenici sami u razredu obezbjeđuje da se poštuju prava svih učenika bez obzira na

spol, religiju, nacionalnu pripadnost, etničku skupinu, uspjeh u učenju i sl.

- Plakati i postori koji promoviraju različitosti, volonterski rad i pomoć drugima.

5. Dodatni komentari i sugestije drugim nastavnicima koji bi željeli implementirati vašu ideju

Ova praksa se može implementirati u svakoj sredini uz potrebne prilagodbe uzrastu ili drugim specifičnostima škole.

PRILOZI:

